

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Falu és város

Budapesten nem rég alakult meg egy hatalmas szövetség, melynek célja a magyar falvak érdekeit szolgálni, szükségleteit kielégíteni, röviden: a boldogulását előmozdítani. Az egyesület utraindulásánál megjelent és a munkában részt vesz a Kormányzótól lefele mindenki, akinek csak sóvárgó lelke előtt ott lebeg a messze tündöklő, a forrón óhajtott, soha el nem feledhető cél: az újra felépült, egységes és ezeréves Magyarország.

Ki ne vette volna észre, hogy mostanság gombamódra tenyésznek az egyesületek? A jámbor polgár, ha honfiai lelkesedését követi, a mai időkben akár mindig távol legyen a munkakörétől és otthonától és akár mindig nyitva tartsa a bugyellárását, mert az örökös gyűlés az idejét, az elszámálhatatlan tagsági díj, adomány, gyorssegély stb. pedig a jövődelméet egészen leköti. Ugyhogynincs rajta mit csudalkoznunk, ha már minden aláírási ívet bizonyos kelletlenséggel, olykor-olykor bosszankodva fogadunk. És ismételtelen eszünkbe jut a régi mondás: kevesebb szó, több cselekedet. Különösen ma volna ez fontos, amikor akármerre nézünk, mindent csak romokat látunk, amelyek felett ne mondjunk immár annyi sirató, panaszkodó beszédet, ne vádoljunk és ne ígérjünk unos untalan, hanem hajoljunk le és tegyünk félre egy féltéglát, vagy egy úszkós lécezt az utból és ezzel tisztiztérte többet fogunk használni, mintha óraszámra elkezdünk dikciózni.

Habár ezek mind igazak is, mégis a Falu Szövetségét különösen nagy és lehető leg-
őszintébb örömmel láthatjuk. A sok használhatatlan (talán irhatnánk ezt is: mérges) gomba

közt végre egy olyan, mely ennek a halálosan beteg hazának erőt, egészséget, üdvöt adó táplálékot fog nyújtani. Igen, mert újra fel akarja emelni a falu népét a nemzetfentartó piedesztálra, ahonnan az utóbbi évtizedek hamis jelszavakat követő fejlődése letaszította; a tejjel-mézrel folyó kanaán televényéből akarja ezt a legyengített, kiélt, aggasztó sorvadásba esett országot ismét felfrissíteni; új alapokat kíván ásni abba a földbe, amelyen tíz századok vízivatarja között idáig szilárdan és rendületlenül éltünk és haltunk.

El a várostól, mely adott nekünk idegen isteneket, nyugatias műveltséget, nemzetietlen szokásokat, csenevész fiakat és leányokat, aranyborjút és holdkörös álomképeket. El a várostól, mely mostoha testvérként a kérges tenyerű, szolid takarékos, vallásos falut Hamupipőke sorsára juttatta, dolgoztatta, lenézte, kigunyolta. El a várostól, mely idegen fajú bevándorlottaival, megárgyult elméjű profétáival, vörös deliriumban hentergő munkáscsapataival végre is kést szegezett a becsületes föld népe melléne s el akart venni tőle mindent, istent és hazát, életet és vagyont, tisztességet és családot, oda erőszakolva neki e helyett a bolsevizmust.

De a szenvedések, a félreértések pohara betelt. A királyfi eljött a bálba, a véres bálba és igazságot szolgáltatott Hamupipőkének, a falu népének: megmentő kezét odakinálta neki, felemelte és most azt akarja, hogy legyen segítőtársa az óriási feladatban, ennek a hazának az újjáépítésében. Mit is ír a királyfi, a kormányzó? „Falu népe, fajunk törzse, őserőnk letéteményese, hozzád száll köszönetem és meleg üdvözlétem ebből a nagy, megtevelyedett városból. Ha a te fehér házacskaidból

kisugárzó őserő megtölti a kőpaloták és munkásházak lakóinak szívét is, akkor Magyarország nagyobb és hatalmasabb lesz, mint valaha!”

„Nagyobb és hatalmasabb, mint volt”, — micsoda kápráztató, milyen megszáditó reménykedés. Es ennek a csillogó hitnek csak egy feltétele van: a falu őserője szállja meg ennek az országnak minden iafiat, minden kis zugát, de különösen a városoknak megromlott, megmetyelvezett, megmérgezett lakosságát. Azt az ősi magyar népleket, meiyet párdubcőrös eleink még az ázsiai végtelen síkságokról hoztak magukkal és amelyet örökölve ukapáink, dédapáink kimentették magukat tatárdulásból, török igából, osztrák ármánykodásból, ezt a faji géniuszt kell a városaink nemzetközi és így sehonnai lelke helyébe beleplántálni és akkor — ugye álmodhatunk? — „Magyarország nagyobb és hatalmasabb lesz, mint valaha!”

Magyar vasutasok a bojkott ellen

Budapest, június 19. (Nemz. St. tel. jel.)
A keresztyénszociálista vasutasok országos egyesülete tegnap délután Homonnay Tivadar elnöklésével gyűlést tartott, amelyen jelen voltak Wahl Frigyes ügyv. igazgató, Weiss Konrad és Róbert Emil nemzetgyűlési képviselők is. A gyűlésen határozatilag kimondták, hogy az esetre, ha az osztrák vasutak a bojkottot megkezdik, megtorlásul a magyar vasutak is beszüntetik az Ausztria felé irányított mindennemű szállítmány továbbítását s még a szerződésileg lekötött szállítmányt is a feladók rendelkezésére bocsájtják.

Erdély üzenete

A gyászvonatok feketén gomolygó füstjé-
től bcszürkül a magyar rónák kék ég-tája. Hol utja viszi, elül a mezők kikeletjét zengő kis pacsirtának ajkán a virulás örömdala, a magyar kalászkok lehajtvá fejüket, szomoruan üdvözlik a fekete vonatot . . .

Elrablott otthonaikból a hontalanság Golgothájának keserveire hóhér-bíráktól itélt Emberek, Magyarok, erdélyiek a gyászvonatok fehér utasai. Szívükben az aljas vádnak büszke tudatával, a „Magyar Tagadás”-nak ezzel a röpke, de büns hatalmak porbadöntésére szánt egyetlen szócskával, hogy „Nem!”: jönnék Erdélyből — Erdélyért.

A martalóc keselyűhad büszke cselekményének ma még csak passiv, de holnap már világrengető hősei ök. Kéz kézben, szív-szívben, emberi és osztálykülömbőség nélkül jön az öntudatébresztő Magyar Sors utján a rég mult idők látta aggastyán az élni vágyó és akaró tizenyolcévessel, az urát-fiát már rég a hazának adott székely anya, jön a vőlegényét hat esztendő óta visszaváró menyasszony . . . Jönnék és hozzák a magyar kereszt alatt glóriássá kiragyogott lelket, lelkükben a Hitet, a bosszút, hozzák ember s Isten előtt kiszenvedett, egyedül megmaradt, földi hatalom által el nem rabolható legnagyobb kincsüket: a Magyar Honszeretetet.

Mikor büszkén, dacosan felemelt fővel vették a pogány faj száműző ítéletét, — lelkük szemük sugallatra a Magyar Kelet felé fordult és jöttek . . .

A fekete vonatok idé hozzák őket közétek, Magyar Testvérek. A sugallás ide vezette

hozzátok, kik ma még melegben, mindent fedlertetni tudó anyagi jólétben, kék egek alatt éltek s kik még nem tudjátok, mi az napsütés mellett dermedni, megfagyni? . . .

A száműzöttek utjain biztató erő kísérté néma fájdalomkban: a ti korszerűen megértő, együtt érző, velük való együttcselekvések biztos tudata a mentésre, a felszabadító munkára, a Magyar Jövő oltárára.

Ti jó Testvéreink! Az erdélyi őszinteség most arra készlet minket, hogy fájdalmasan nem korszerű, de magyar testvéri örök ragaszkodásunkból semmit el nem vevő tapasztalatainkat feltárjuk előttetek. Talán eddig nem voltunk képesek olyan közel férközni csak kábult lelkeitekhez, hogy tiszta érzés- és gondolatvilágotok minden atomját velünk együtt a magyar szivekbe írott legszentebb Célra fordítsátok. Még nem tudtuk általatok szenvedő multunkkal felismertetni, rátok is átruházni a felszabadítás magyar egységének halálosan való szükségességét; még ma nem látjuk bennetek a kísértő, csak az anyagság határáig terjedő, nemzeti létünk és együttes jövő boldogságunk veszélyeztető életelveitek leveleközését. A körkörös égő falaink, tetőnk zsarátnokai már fejetekre hullanak, de az oltásra még nem gondoltok ám! Ha nem a világok számára is leghatalmasabb kincsünket: vétkes könnyelműséggel eddig lekicsinyeit és fel nem ismert magyar energiát idebenn, ezen a ma még maroknyi földrészen meddő dolgokra tékozolod a Célunk jegyében való legkisebb látszat nélkül.

Testvérek! Bár minden erőmegfeszítésünkkel az Életünk, a Mindenségünkért: a Magyar Jövőnkért kell még utolsó erőinket és vércsepjeinket összefognunk, azért mi sem akarunk a

mult bűneitől és bűnöseitől olyan könnyen megválni. Dehogynem! Mindenki, ki bűns, számot kell, hogy adjon és méltóan kell, hogy bünhődjön azért a már már sirba tisztító ruháért úgy is mint egyén s ha kell, úgy is mint tömeg! Isten után azok fogjuk a legnagyobb számonkérést végrehajtani, akikre olyan súlyosan nehezedett rá az öntudatnevelő magyar kereszt! Aki bűns, az a boldog Magyar Jövőknek sem nyíltan, sem alattomos észpolitikával osztályrészesem nem lehet és nem is lesz!

De jó Testvéreink! Ha ezt a hatalmas munkát ma akarjuk elvégezni, — a helyett, hogy a még nem égőt menteni akarjuk, — a bűnössel együtt a büntető is egyszersben nyomorultul és egyszerre elpusztulni fog.

Magyar Véreink! Erdély, a fiaival együtt Titeket is minden magyar szeretetével és hálaival váró, nektek is életet adott s ezután még inkább adni akaró Erdély üzeni ezt talán utolsó segélykiáltásaival, hogy: minden érzéseket, gondolatotokat, cselekvéseket a ma csak egyedül jogosult szent célnak szenteljétek s ezekből a törekvésekből hozzátok össze a minket megölni akarók elsöprő zuhatagát.

A sok kicsi, de egyedül értékes magyar erőinket rakjuk össze Szent István határai között egyéni, céltudatos, következetes magyar szívünk és eszünk közös munkájából megszületendő „Magyar Humanum” első alapkövéül való újjáépítésére!

A teitek jelszava: „Isten és szabad, boldog, erős „Magyar Haza” legyen homlokunkra írva, mikor egy akarattal, egy szívvel fogunk a bércek, völgyek zugó dicsőítésében találkozni!

Egy Névtelen Erdélyi.

Osztrák aggodalmak a magyar bojkott miatt

A bécsi *Reichspost* június 15-iki számában „Kit sujt a Magyarország elleni bojkott?” címen érdekes cikket közöl, melyből kétségtelenül megállapítható, hogy a nemzetközi zsidó-szövetségnek Magyarország ellen intézett legújabb alávaló merénylete legjobban fáj annak a keresztyén Ausztriának, mely éppen úgy nyög, szenved a gyalázatos zsidó-terror miatt, mint ahogy mi szenvedtünk, éhezünk és koplaltunk annak idején a Szamuely-terror miatt. — A *Reichspost* cikke a következőket mondja:

— Németország, amint a lapok jelentik, a magyar gyümölcs kiszállítására céljából 600 vasuti-kocsit bocsájított Magyarország rendelkezésére, melyből egy rész már utban is van Budapest felé. A gyümölcskivitel Németországba és Ausztriába már meg is kezdődött. A legközelebbi napokban azonban kezdetét veszi az a bojkott, melyet a zsidó-szocialisták indítottak Magyarország ellen, s amely lehetlenné tesz minden forgalmat Magyarország és a külföld között. A magyar földművelésügyi miniszter, Rubinek Gyula, kijelentette, hogy a kormányzó és a kormány minden óvintézkedést megtettek a bojkottra vonatkozólag.

— Az amszterdami határozat, mely 50,000 internáltól és 5000 bebörtönözöttről beszél, nem fedi a tényeket. Haller István magyar kultuszminiszter kijelentette, hogy a bojkott legélesebben Ausztriát sujtja, mert ezen a címen Magyarország abba a helyzetbe jut, hogy az Ausztria részére biztosított élelmiszereket visszatarthassa.

— Mint a jelentések beszámolnak, néhány napon belül megkezdődnek az aratások, melyek eredménye rendkívüli kedvezőnek mutatkozik.

— Nyilvánvaló tehát, hogy a bécsi szocialisták testvéri-szolidaritásába ennek a szerencsétlen városnak keresztyén lakossága fogja egyedül a jait belekiáltani...

Felhívás

a katonaviselt egyének jelentkezésére

Az alábbi születési évekre tartozó, összes tartalékos és népfelkelő katonaviselt legénység — beleértve azokat is, akik felmentést élveztek és a rokkantakat és sebesülési vagy pótdíjjal ellátottakat is — felhívjuk, hogy születési évük szerint megállapított, alább jelzett napon és hogy soká várakozniok ne kelljen, vezetéki nevük kezdőbetűje szerint megállapított órában, vagyis: A, B, N, O délelőtt 8 órakor; C, D, E, P, R 9 órakor; F, G, H, S 10 órakor; I, J, K, T, U 11 órakor; L, M, V, Z 12 órakor személyleírásuk és személyi igazolványaik átvétele végett a kezeik közt levő leszerelési, felmentési, szabadságolási stb. igazolványaikkal (ezenkívül a rokkantak fizetési meghagyásait és legutóljára kapott illetményeikre vonatkozó csekkszelvényeiket is hozták magukkal) a nemténylegesenek nyilvántartó hivatalban (Egyház-tér 7. szám alatt) pontosan jelentkezzenek. A munkaadók, gazdák és hivatalok, intézetek, gyárak stb. vezetői felkéretnek, miszerint gondoskodjanak arról, hogy fenti felhívás minden egyes alkalmazottjuknak idejekorán tudomására jusson és hogy ezek a kitűzött napon és órában pontosan megjelenhessenek, mert ha az illetők a kitűzött időben nem jelentkeznek, elmaradásukért felelősségre lesznek vonva és szigorúan meg fognak büntetni. I. Szolgálatkötelesek: 1894 és 1893. születési évek 1920 június 21-én 1892 és 1891. sz. é. jun. 22-én, 1890 és 1889. sz. é. jun. 23-án, 1888 és 1887. sz. é. jun. 24-én, 1886 és 1885. sz. é. jun. 25-én, 1884 és 1883. sz. é. jun. 26-án, 1882 és 1881. sz. é. jun. 28-án, 1880 és 1879. sz. é. jun. 29-én, 1878 és 1877. jun. 30-án, 1876 és 1875. sz. é. jul. 1-én, 1874 és 1873. sz. é. jul. 2-án, 1872 és 1871. sz. é. jul. 3-án, 1870 és 1869. sz. é. jul. 5-én, 1868 és 1867. sz. é. jul. 6-án, 1866 és 1865. sz. é. jul. 7-én. Az összes születési évfolyamokból elmaradtak július hó 8, 9 és 10-én. Ezek a kitűzött napon való nem jelentkezésüket igazolni kötelesek. II. Rokkantak vagyis

rokkantsági illetménnyel ellátottak: 1900, 1899, 1898 és 1897. születési évek 1920 július 12-én, 1896, 1895 és 1894. sz. é. jul. 13-án, 1893, 1892 és 1891. sz. é. jul. 14-én, 1890, 1889 és 1888. sz. é. jul. 15-én, 1887 és 1886. sz. é. jul. 16-án, 1885 és 1884. sz. é. jul. 17-én, 1883 és 1882. sz. é. jul. 19-én, 1881 és 1880. sz. é. jul. 20-án, 1879, 1878 és 1877. sz. é.

jul. 21-én, 1876, 1875 és 1874. sz. é. július 22-én, 1873, 1872 és 1871. sz. é. jul. 23-án, 1870, 1869, 1868, 1867, 1866 és 1865 valamint idősebbek jul. 24-én. A kitűzött napon és órában való pontos jelentkezés okvetlen betartandó és a személyes jelentkezés kötelező. Debrecen szab. kir. város katonai és illetőségi ügyosztálya.

A bécsi keresztyén postások meghiusítják a bojkottot

Nem türik a zsidó jármot

Bécs, június 19. (Nemz. St. tel. jel.) A bécsi lapok egyértelműen megállapítják, hogy Bécs város és Ausztria egész lakossága a Magyarország ellen kimondott bojkott ellen van. A lakosság körében egyre hangosabbá válik az a kérdés, hogy hol volt az amszterdami munkás-szövetség akkor, amikor Berlinben a spartakusok, Budapesten pedig a vörösök garázdálkodtak. A N. Fr. Presse azt írja, hogy a bojkott-határozatnak igen súlyos következményei lehetnek. Az ántánt hatalmak megbízottai Magyarországon vannak, s elsősorban ők hivatottak arra, hogy a magyarok ügyeit ellenőrizzék és nem a szakszervezetek nemzetközi szövetsége.

Bécs, június 19. Az osztrák postások, telefon- és távírdakalkalmazottak és szállítómunkások nemzeti (nem nemzetközi) szocialdemokrata pártja pénteken délután nagy gyűlést tartott a Magyarország ellen irányuló bojkott ügyében. A nagy gyűlésen a következő határozati javaslatot fogadták el:

— A posta-, telefon-, távírdakalkalmazottak és szállítómunkások nemzeti szövetsége f. évi június hó 18-án az amszterdami bojkott-határozattal szemben kimondja, hogy az amszterdami határozatot nem ismeri el és azt minden erejéből meghiusítja.

— A nemzeti szövetség megállapítja, hogy az amszterdami szakszervezeti titkárság értesülési koholmányok és teljesen alaptalanok. Kijelenti, hogy a Léty nevű egyén soha postás nem volt és bebizonyítottan két gyilkosságot követett el.

— A nemzeti szövetség nem türi a Magyarországra kimondott bojkott keresztyénülét, mert az elsősorban a bécsi népet sujtandó. Nem türi, hogy a munkásság közül azok, akik zsidó jármóba nem akarják hajítani fejüket, arra kényszerítsenek és nem türi, hogy Bécs keresztyén munkásságát Magyarország megnyomortására kényszerítsék. Felhatalmazza ennél fogva a szövetség az összes posta-, telefon- és távírdakalkalmazottakat, valamint az összes szállítómunkásokat, hogy Magyarország részére

küldeményeket felvegyenek és továbbítsanak. — A nemzeti szövetség minden eszközzel meg fogja hiusítani az amszterdami határozat keresztyénülétét s meg van győződve, hogy annak nemcsak Magyarország, hanem elsősorban Ausztria és Bécs fogják hasznát látni.

Bécs, június 19. A Neues Wiener Journal írja, hogy a bécsi ántánt jóvátételi-bizottság szótartot intézett Ausztria népéhez, melyben arra inti, hogy tartózkodjék minden politikai mozgalomtól, mely Ausztria felépítését akadályozza. Ezt az intelmet, — mondja a lap, — az amszterdami határozattal kapcsolatban tette az ántánt-bizottság. A bécsi szocialdemokrata pártvezetőség különben Nyugatmagyarországot ki akarta csatolni a bojkottból, de a kikapcsolás technikailag esetetlenné bizonyult.

Bécs, június 19. A Neues Wiener Journal a Magyarország elleni bojkottal kapcsolatban egy nagy szállítónak nyilatkozatát közli: — Ausztria legnagyobb piacától leszünk elzárva. Ha ezt keresztül viszik, teljesen megbénul a forgalom. Bécsben a bojkott következtében már is óriási a szállítvány-torlódás, mert a külföldről megszokott nélkül küldik az árukat Magyarországra felé. Az osztrák szállítómunkások úgy határozottak, hogy a bojkottot mindaddig folytatják míg a magyar kormánypolitika engedményeket nem tesz. Egyes hírek szerint 8 napig tartana a bojkott. Wiener Neustadt és a Déli Vasut munkásai megtették az előkészületeket a bojkott megkezdésére. Tegnap délután már cédulákat ragasztottak a vagonokra a következő felirással: „Magyar. nem szabad expedálni”. A vasúthoz máris számos reklamálás érkezett. A szállítómunkások tegnapi ülésén Fertner képviselő kijelentette, hogy az O. M. bank 50 millió bankjegyet készített Magyarországra számára, amely utban van, de továbbállítását megakarják akadályozni.

A lap szerint Szerényi kijelentette, hogy ez az új bojkott még jobban elmérgesíti a munkás és zsidókérdést Magyarországon. Nagyatádi Szabó miniszter pedig a belső konsolidáció akadályait látja a bojkottban.

Az olasz Nagy Kelet,

a nemzetközi szabadkőműves társaság ez olasznyelven, olaszok részére szerkesztett hivatalos lapja köztudomására hozza a páholytestvéreknek összesen és egyenként, hogy elrettentő példa gyanánt a Nagymester véstörvényészéke elé állítja a Nitti-kormány testvér-tagjait. Teszi pedig ezt azért, mert a volt miniszterek részt vettek egy olyan törvény létrehozásában, melynek intenciója szabadkőműves esküjükkel egyenes ellentétben áll. Az olasz kamara ugyanis megszavazta az új népoktatási törvényt, mely megtilti, sőt állami támogatásban részesíti a felekezeti népiskolákat. E miatt kerülnek a Nagymester elé a napokban La Pegna, Celli és Ursili miniszterek és két államtitkár-testvér. A Kölnische Zeitung tudni véli az elrettentő büntetést is: a bűnösöket egy évre felfüggesztik szabadkőműves jogaik gyakorlásától.

Ki nem látja, ki nem tudja ezeketán, hogy milyen óriási veszedelem egy országra, ha a vakoló páholytestvérek ülnek a nyeregben? Milyen nagyon megorroltak az olasz nagymesteri páholyban, hogy a vallás bennmaradt az iskolában és nem a Kelet Nagy Építőmestere lett az ur abban. Vajjon eljut-e az II Grande Oriente a magyar kormányhoz is? Vajjon kezébe jut-e a keresztyén kormánynak ez a dokumentum a bárányszőrbe bújó istentagadó, erkölcsmetelyező farkasokról?... Reméljük, hogy eljut és a készülő törvényjavaslathatn kellően fel fogja használni. Hisszük, hogy Debrecenben sem sokáig vakolnak már a városarán...

Hadisegélyesek figyelmébe!

Felhívunk mindazon hadisegélyt élvező egyének, kiknek hadisegélyük férjük eltűnése, vagy elhalálása miatt már nem folyósítottak, de nyugdíjra még fölveve nincsenek, hogy a következő okmányokkal a hadisegély ügyosztálynál Miklós-u. 23. sz. alatt a hivatalos órák alatt (hétfő, szerda, péntek) sürgősen jelentkezzenek. A szükséges okmányok esketési jegy vagy házassági anyakönyvi kivonat, gyermekek keresztlevelé, vagy születési anyakönyvi kivonata, együttélési és szegénységi bizonyítvány, a férfi elhalálási vagy eltűnési bizonyítványa, ennek hiányában egyéb katonai igazolvány és a harctérről küldött összes tábori levelező lapok. Betegség esetén a kerületi tisztí orvostól orvosi bizonyítvány. Elhalt rokkantak özvegyei a fentiekben kívül a férfi rokkant igazolványával is tartoznak jelentkezni. Figyelmeztetnek azonban az illetők, hogy a hivatalban csak az itt jelzett okmányokkal együtt jelentkezhetnek, mert az egyik vagy másik okmány hiánya miatt a nyugdíjra való felvételük nem lehetséges.

— Az ethnografusok vándorgyűlésüket június 24-én tartják Debrecenben a vármegyház dísztermében.

— Az aratás szórványosan megkezdődött a Tiszántulon is. Az őszi árpa és rozs már beért, sok helyt az őszi buza is. A termés közepes, itt-ott közepesnél jobb is.

HIREK

Van nagy ijedelem

Mármarosban és vidékén. Titokzatos módon el-
tűntek a „Zsidók Világpolitikai Egyesületének”
iratai, s most repül a titok, ki tudja hol áll meg,
kit hogyan talál meg? . . . Az ijedelem ennél-
fogva nagy nemcsak a mármarosi ghetóban,
hanem kapcsolt részeiben is. A zsinagógák elő-
imádkozói az egész Tiszaháton szigorú böjtök-
kel és más testi sanyargatásokkal igyekeznek
kiengesztelni a Jehvah haragját, s visszako-
nyörögni a szent iratokat, melyeknek goj-kézbe
jutása veszedelmet jelent egész Izraelre. Nem
éppen a magyarok részéről hisz azok már
eleget megtudtak az ébredők útján úgy is a
Kárpátok és az Adria között elterülő Galile-
áról, s lelkiüket mindörökké eladták a gonosz-
nak, hanem főleg a román szövetségesek ré-
széről. Mit fognak azok mondani, ha látják az
iratokból, hogy az új Galilea határa keletről
nem Berettyóújfalunál, hanem a gyimesi meg-
a tölgyesi szorosnál végződik? A legjobb eset-
ben is fölmondják a szövetséget, s akkor megint
átok és pusztulás vár Izrael igaz népére . . .
Oj, oj, oj! S akkor a mármarosi sakterokat
elevenen fogja eltemetetni a Chcvra, mint haj-
dan a Vesta-szüzeket, akik nem vigyáztak eléggé
a szent lángra . . .

— **Giesswein prelátus bécsi előadása.** A
Bécsi Magyar Szövetség nagytermében tartott
dr Giesswein Sándor prelátus magas szín-
vonalon álló beszédét az elmúlt héten. Elő-
adásában, mely a külföldön élő magyarság
mai feladatát vázolta, rámutatott a bécsi „ma-
gyar” kommunisták becstelen és hazaáruló vi-
selkedésére és éles szavakkal tiltakozott az
ellen, hogy a Bécsben összeverődött magyar
honos zsidó csöcselék magyarnak hirdesse és
nevezze magát. A prelátust a nagyszámban
összegyűlt jobb közönség lelkes ovációban
részesítette.

— **Mükincseink Ausztriában.** A tri-
noni békeszerződés tudvalévőleg bizto-
sítja Magyarországnak a bécsi császári
műgyűjt ménybe került magyar eredetű
és vonatkozású mükincsekhez való jogát
és felhatalmazza a kormányt, hogy ez
irányban lépéseket tehessen. Mint a N.
Fr. Presze jelenti, a magyar kormány a
napokban nyújtotta át az osztrák kor-
málynak azt a jegyzéket, mely a Ma-
gyarország által visszakövetelt műtár-
gyakat sorolja fel. A jegyzéken szerepel
a többek között az a dombormű, melyet
Dalmata János, a világhíres reneszánsz-
művész készített Mátyás királyról és Be-
atrix királynéről, Bocskai fejedelem ko-
ronája, a török ellen harcolt magyar
hadvezérek diszfégyverzete, Zrinyi Miklós
kardjával és hermelin palástjával, a pan-
nonhalmi bencés főapátság éremgyűjte-
ménye, az 1791-ben kiásott világhírű
nagyszentmiklósi aranyelet, mely Attila
kincse név alatt ismeretes a művészet
történelemben, a középkorból származó
magyar kéziratok, a korvin kódexek,
melyek az udvari könyvtárban vannak
és a magyar reneszánszhoz tartoznak,
Zsámboki János 3000 kötetes könyvtára,
Kézai Simon és Thuróczy János króni-
kái, az ugynevezett magyar kodex, a
gazdagon illusztrált Bécsi Képes-Krónika
a Szent István-legenda és Vitéz János
esztergomi érsek levelei . . . Csupa
milliókat érő mükincs valamennyi, ami,
reméljük, rövidesen visszakerül hozzánk.

— **A pozsonyi és kolozsvári egyetemek el-
helyezése.** Budapestról jelentik, hogy Haller
István vallás- és közoktatásügyi miniszter a
miniszterium költségvetésébe 45 milliót állított
be a pozsonyi és kolozsvári egyetemek elhelye-
zése céljából. A két egyetemet Szegeden fog-
ják egyesíteni és ez ügyben a két egyetem taná-
ra a kultuszminiszterrel legközelebb értekez-
letre jön össze.

— **A Keresztyén Nemzeti Liga** debreceni
osztályának alakuló közgyűlése, mint már több
 ízben hírül adtuk, ma vasárnap délelőtt 11
 óraker fog megtartani a vármegyeháza dísz-
 termében. A város és megye tisztikarának élén
 a két kormánybiztos is megjelenik és az egy-
 házi és egyéb világi előkelőségek teljes szám-
 ban ott lesznek. Közvetlen értesítésünk van
 azonban arról is, hogy a kereskedő és iparos
 világ, ugyszintén a munkásság között igen so-
 kan fognak azon részt venni. Az előkelő buda-
 pesti vendégek tegnap délutáni vonattal vala-
 mennyien megérkeztek. A Liga nem titkos
 egyesülés, tehát érdeklődőket is szívesen lát.
 Belépési nyilatkozatokat egyelőre még dr Pór-
 szász Károly ügyvédnél (Darabos-u. 17) dél-
 után 5—7 óra között aláírhatók.

— **Igazolni kell a szavazás elmulasztását.**
 A választók figyelmét felhívjuk, hogy a szava-
 zás elmulasztásának igazolására kitűzött hatá-
 rídő f. hó 22 én kedden lejár. Tehát mindenki,
 aki a szavazásban bármi ok miatt részt nem
 vett, mulasztásának indokait a jelzett határidőn
 belül a választási biztósokhoz adja be, vagy
 postán küldje be. A választási biztósok hiva-
 talos helyisége a következő: I. Választó kerület
 Cébel Gusztáv választási biztos kuriai bírő,
 Kereskedelmi akadémia díszterme Piac-u. 8 sz.
 II. Kerület: Kolbenhayer Kálmán vál. biztos,
 kuriai bírő, Ipartestület tanácssterme, Simonffy-u.
 1c sz III. Kerület: Kulin Imre vál. biztos, itélő-
 táblai tanácsnökök, Kaszinó helyiség, Kossuth-
 utca 1. szám.

— **Hajdumegye állatállománya.** Az idei
 állatállomány összeírásának eredménye a kö-
 vetkező: van a megyében összesen 15,524 ló,
 30,955 szarvasmarha, 31,999 juh és 46,985
 sertés. Az 1918 évi (a forradalom előtti) tava-
 szon történt meg az összeírás! összeírás
 eredmény szerint is fogyott az állomány. Ke-
 vesbedett a létszám lényegesen 1283, szarvasmarh-
 nál 7002, juhánál 10 698, serté néél 3419 darab-
 bal. Még szembeszökőbb a pusztulás, ha a
 háboru előtti állapotokat tekintjük, ugyanis az
 1914 évi összeíráshoz képest a lóállomány 35,
 a szarvasmarha 25, a juh 63, a sertés 34
 százalékkal csökkent. De nemcsak a mennyi-
 ségben van csökkenés, hanem minőségben is
 és az még nagyobb. Az oláhok a legerősebb
 fajjóságokat és tenyésztőket rabolták el.
 Hosszu évek gondos munkájára lesz szükség,
 míg a háboru előtti állapotokat vissza lehet
 állítani.

— **Nyilvános köszönet.** A máv. műhelyi
 Egyetértés önképző-, dal- és zenegyűjtés szin-
 jászó társasága június hó 6. és 7 én tartott
 nagyszerű, jótékony célú két színházi előadásá-
 nak leszámolása megörömtéven, a szinjászó
 társaság nevében hálás köszönetet tolmácsol-
 lunk mindazok, akik a két előadás sikeréhez
 hozzájárultak. Elsősorban Debrecen szab. kir.
 város Tanácsának a Csokonai színház átenged-
 déseért, Hegedűs Pál tábornok ur és Szonjas
 Gusztáv főispán ur ö méltóságaiknak a véd-
 nökségek elvállalásáért és mindkét estén való
 személyes megjelenésükéért. Továbbá dr Szil-
 lágyi Imre urnak a prologus megírásáért
 és a sajtóban kifejtett szives támogatásért, Ekiy
 József urnak a költségek előlegezéséért és egyes
 kellekek szives és készséges átengedéseért, Dr
 Csűrös Ferenc tanácsnok urnak, Irmay Béla
 szinigazgató urnak és Gyöngyössy Viktor szin-
 házy festőművész urnak a szives támogatásért.
 A százféle akadályok, melyek az előadás meg-
 tartását már-már lehetetlenné tették, s a mai
 rettenetes kiadások, a melyek a bevételt al-
 posan lerodukálták, az anyagi sikert bár érintik
 de a teljes siker így is megállapítható. Felül-
 lizettek: Szonjas Gusztáv ur 200 K., Székely
 Ferenc felmérési főfelügyelő ur 100 K. és
 Gniczy Tihamér rendőrfőnök ur 100 koronát,
 mely összeget a jótékony, de a szinjászó
 társaság nevében is, hálás köszönettel nyugtá-
 z a szinjászó társaság igazgatója: Sídó Géza,
 máv. főművezető.

— **Az iparengedély.** A központi főszo-
 lóbiróság eljárás indított Morer Herman vámos-
 pércsi lakos ellen, aki cipész-ipar gyakorlására
 kapott engedélyt és azzal borügynökséggé válto-
 tította. Tipikus esete ez a zsidó furfangoskodásnak.
 Az iparengedélyt bevonták.

— **A Polgári és Gardakör** ma délután 4
 óraker ülést tart.

KIS HIREK

A tengeri forgalmát szabadabbá tette a
 kormány.

Megkezdték az aratást Szegeden, az
 ottani felsőtanán.

Magyarországtól függ, hogy kap-e enni-
 valót Bécs. Nagyön megfogják há gondolni,
 hogy az ellenünk kieszett zsidó bjkotitot végre
 hajtsák-e, vagy nem. Mert ha mi avval vála-
 szolunk, hogy nem adunk nekik elemiszert,
 majd jobb belátásra térnek.

A lefoglalt buza ára 500 korona lesz,
 a rozs és ápa métermázsája pedig 450 ko-
 rona.

A zsidó tulkapások letörésére, a tal-
 mudi szellem és a zsidó kapitalizmus ellen
 való védekezésre világliga megalakítását ter-
 vezik, mely a világ keresztyén népeit egyesíti.
 A mozgalom Bécsből indul ki, mely mind-
 inkább érzi a vörös-zsidók törhetetlen ural-
 mát. Végre talán valami jót is kapunk Bécsből.

A horvátok is tiltakoznak már az ellen,
 hogy a magyar egyetemekre föl nem vett
 zsidó orvosnövendékek seregestől tódulnak a
 zágrábi egyetemre.

A becületrend tisztájára írja a pitts-
 burghai Magyar Híradó azokat a derék magyar
 testvéreinket, akik a Szibériában sanyalódó ma-
 gyar hadifoglyok hazaszállítását adományokkal
 megkönnyítik. Az Unóban lakó magyarok 1 és
 fél millió dollárt gyűjtöttek már erre a nemes
 célra. Érdekes, hogy Pittsburgban és kör-
 nyékén csaknem mind hajdu-, szabócs és
 szármegyeyei kivándoroltak telepedtek le
 s főleg bányászattal foglalkoznak.

Egy millió nő dohánnyik az amerikai
 Unióban. Most törvénnyel akarják eltiltani a
 nyilvános helyen való füstölést.

— **Ujabb fordulat a 450 millió ügyében.**
 A budapesti államrendőrség tegnap letartóztatta
 Jellinek Morton egyik üzleti felhajtóját, aki a
 450 millió pénzspekuláció ügyében szenzációs
 vallomást tett, de a nyomozás érdekében semmi-
 féle hivatalos értesítést vallomásáról nem adtak
 ki. Ez ügygel kapcsolatban ma egy igen ismert
 nevű fővárosi családban öngyilkosság történt.
 A „Virtadat” arról értesült, hogy Jellinek Mor-
 ton Uj-Szegeden tartják a szerbek fogságban.
 Jellinek állítólag egy magasrangú állami tiszt-
 viselőt aki legutóbb Szegeden tartózkodott, kért
 meg, hogy tegyen ellene feljelentést, mert ő a
 450 milliót a börzén elveszítette. Egy ujabb je-
 lentés beszámol arról, hogy a Jellinek ügyben
 mintegy 24 detektív folytatja a nyomozást, de
 a károsítottak még ma sem mertek jelentkezni
 sőt az egyes vesztesék a legkörmönfontabb
 módon tiltakoznak a gyanúsítás ellen s egy-
 általában nem akarnak vallani. Nagy Károly
 detektív főnök az irányban is nyomozott, hogy
 Jellinek milyen pénzt vitt magával és megállá-
 pította, hogy az legnagyobb részt lepecsételetlen
 bankjegy volt, amelyet mint amerikai állam-
 polgár könnyedén vihetett magával. Az éjjel
 szenzációs letartóztatások voltak. A rendő-
 ség távirati uton is kiterjesztette a nyomozást
 több felé.

— **Felhívás.** A volt cs. és kir. 39. gya-
 logezred háborus történetének iratai, a román
 megszállás alatt részben debreceni lakosok ke-
 zébe kerültek. Különösen sok harctéri fényké-
 pet vittek el a Pavillon-laktanyából. A gyalog-
 ezred parancsnoksága ezton kéri mindazokat,
 kik megőrzés végett ilyen iratokat vagy képe-
 ket magukhoz vettek, szolgáltatassák be azokat
 a Pavillon-laktanyában az ezred segédtszti
 irodába. Térparancsnokság.

— **Az állatbetegségek terjedése.** Hajdu-
 szoboszlói és Hajduszovátón a sertéspestis,
 Nádudvaron a ragadós száj- és körömfájás
 pusztít. Hajluhadházon a lépfene megszűnt.

— **Kiknek vasanyagokra** van szükségük,
 azon városi lakosok sürgősen jelentkezzenek
 egyesületünk titkári hivatalánál (Piac u. 61 sz.
 alatt) ahol még rács és gömbvas, vashuzal,
 ásó, kapa, lapátok, szögek, láncok, bográcsok
 és zabolák rendelhetők, illetve kaphatók. Deb-
 receni Gazdasági Egyesület.

— **Dr Fehér Herman** rendelését újból
 megkezdte. Rendelés tüdő- és belbetegeknek
 reggel 8—10-ig, délután 2—4 ig. Piac-u. 58.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓ PÁL

— A Petőfi-társaság debreceni irodalmi ünnepe. A Petőfi-társaság hivatalosan is tudatta a Csokonai-körrel, hogy f. hó 27-én vasárnap irodalmi ünnepet óhajtat rendezni. Pekár Gyula, a Petőfi-társaság elnöke és Szávay Gyula, a főtítkár levelet intéztek Géresi Kálmánhoz a Csokonai-kör elnökéhez, melyben fölkerik, hogy osztozzék az alkalommal az ünnep elnökségének tisztében. Géresi Kálmán természetesen a legnagyobb készséggel elfogadta a megtisztelő felhívást. A Csokonai-kör teljes erővel tárazodik az irodalmi ünnep sikeres előkészítésén.

— A dohánykiosztás az aratómunkások részére a jövő hét folyamán kétfőtől kezdve hivatalos helyiségünkben (Piac-u. 61. sz. alatt) délelőtti 8 órától délután 1 óráig utalvány ellenében történik. Debreceni Gazdasági Egyesület.

— Erdély a miénk... Kolozsvári híradás szerint az erdélyi magyar autonóm-egyházak közös erővel azt tervezik, hogy egy magyar egyetemet létesítsenek, amelyet a kolozsvári Marianumban helyeznének el.

— Ki akar uszni tanulni? A Margit-fürdő tisztán kezelt modern nyári szabad uszodájában okleveles uszómester tanít egész idényre 50 koronáért.

TÁVIRATOK

Feloszlatják a Területvédő-Ligát is?

Budapest, június 19. (Nemz. St. tel. jel.) A fővárosban napok óta az a hír van elterjedve, hogy az ántánt jegyzéket intézett a magyar kormányhoz, melyben a Területvédő Liga feloszlatását követeli. A Nemzeti Sajtóiroda munkatársa felkereste ez ügyben dr. Ajtay Józsefet, a Tevéli igazgatóját, aki a kérdésre a következőket felelte:

— Mi is hallottuk ezt a hírt, s nem tartjuk lehetetlennek. Eddig azonban semmiféle hivatalos értesítést nem kaptunk erről a legújabb ántánt követelésről... Egy bizonyos: ezek az eszközök haszontalanok lennének arra, hogy az elrabolt területekhez való ragaszkodásunkat elnyomják bennünk. A Területvédő-Liga különben sem lázít felkelésre, nem ezit háborút, — pedig minden joga meg van a magyarságnak arra, hogy Erdélyt, a Felvidéket és a Bánságot visszazerezze a betolakodott ellenségtől. Egyébként nagyon vitatható az, hogy melyik nemzetközi jog ad az ántántnak felhatalmazást arra, hogy beleavatkozhassék olyan ország belügyeibe, amellyel békét kötött?

D'Annunzio Susákban

Laibach, június 19. (N. St. t. j.) A „Slovenski Narodni“ jelentése arról ad hírt, hogy D'Annunzio csapatai megszállották Susakot. A jugoszlávok erről még nem adtak ki hivatalos jelentést.

A gazdasági főtanács és Kraszín

London, június 19. A gazdasági főtanács állandó albizottsága csütörtökön érintkezésbe lépett Kraszínal. Kraszín tanácskozott a perzsa külügyminiszterrel is, állítólag a küszöbön lévő perzsa-kérdésről.

A törökök Párisban

Páris, június 19. A török békeküldöttség csütörtökön ideérkezett.

Az excsászárné ismét beteg

Bécs, június 19. A „Badische Landes Zeitung“ megbízható külföldi forrástól arról értesül, hogy a német császárné Hollandiában olyan súlyos beteg, hogy végzetes fordulattól tartanak.

Friedrichék nem fuzionálnak

Budapest, június 19. (N. St. t. j.) Híre járt, hogy a kormányban beálló változások esetén a Friedrich István vezetése alatt álló keresztény nemzeti párt csoportja a kormányzó pártok valamelyikével fuzionálni fog. Friedrich István ezzel szemben a következőket jelentette ki: A keresztény ellenzék semmiesetre sem fuzionál hanem a nemzetgyűlésen vállalt és eddig meg is tartott ellenzéki szerepét a jövőben is fentartani óhajta és ellenőrizni fogja, történik e valami a keresztényen kurzus biztosítására vagy sem? A keresztény ellenzék teljesíteni fogja a kötelességet,

A gazdasági vasutakról

Irla: Váradi Szabó János.

I.

A termelés általában a több tőke, vagy a több munka, vagy mindkettő arán fokozható. Mivel azonban a mezőgazdasági termelés szolgálatába — legalább egyelőre — a nagyobb tőke bevonásáról aligha lehet szó: itt a munkához kell fokozottabb mértékben folyamodnunk. De mert minden termelésnek legelső eleme a szabad mozgás: itt is a távolság okozta akadályokat kell legelőbbben is leküzdenünk.

A mezőgazdasági termelés fokozásánál ilyen valóságos eredményekkel tündöklő, de — sajnos — nem eléggé méltányolt, sőt mondhatni, valósággal elhanyagolt tényezőnek bizonyult a keskenyvágyú gazdasági vasutak hátránya.

A gazdasági vasutak ugyanis, amíg egyrészt a termelés egyik jelentős tényezőjének: a kézierőnek mozgékony tétele folytán annak céltudatos és észszerű, tehát jobb és teljesebb kihasználását eredményezik, másrészt viszont az igáserőt az improduktív fuvarozás alól mentesítik és azt a tulajdonképeni rendeltetésére: a föld jobb, belterjesebb megművelésének körébe kényszerítik.

Nevezetesen — eddig is, de a kisebb gazdaságok szaporodásával még inkább — a kiscgazda és a mezőgazdasági munkás az egész évi munkaidejének csak nagyon csekély részét fordíthatta, illetve fogja a mostani állapotok mellett termelő munkára fordítani, mert annak javarészt — közlekedési eszközeink fejletlensége miatt — a távolságok leküzdésére, meddő utazgatással volt és lesz kénytelen eltölteni, vagy épen a munkaalkalmak hijával henyélésre is volt és lesz kárhóztatva. De még érzékenyebben nyilvánul meg ez az állapot a kiscgazda és a gazdasági munkás házanépével szemben. És mennyi munkaerő hevert és fog még e vasutak hiján parlagon heverni?! Ehez hasonlóan állunk azonban a fogatoserő felhasználását illetően is, mert ez is idejének java részét a rossz, a sáros utakon való fuvarozásra, tehát nagyobb részben meddő munkára fecséreli el. De még a gazda — az ez által elcsigázott, lezsarolt s aránytalanul megnövesztett, — a valósággal feleslegesen tartani kényszerült igás jószágállománya ellenére sem képes úgy megművelni a földjét, mintha a jókarban lévő fogatoserőt a kis vasut mellett kizáróan a talajművelés céljaira használhatja ki.

E vasut nélkül a gazda takarmány termésének egy része is, kárba veszett izomerőt termel, holott ez a vasut mellett hasznos állati termékek előállítására fordítható. Ezenkívül az igáserő hiányos kihasználásával kapcsolatos kézierőpazarlás és a gazdaság földjein kívül elhullajtott trágya értéke is jelent valamit. Sőt csakis a gazdasági vasutal kapcsol-

atosan nyerhet megoldást, üdvös az az óhaj, hogy a kisebb (1—5—10, sőt még a 15 holdas) gazda birtoka a fogatartás terheitől mentesíttessék az által, hogy a kis vasut megállójáig való és egyéb helyi fuvarozásra, valamint a földnek sekélyebb megművelésére egyszerűen a haszonjóságai — a tehenei izomerejét veszi igénybe, a földnek nem mellőzhető őszi mély művelését pedig bérelt fogatokra, vagy motoros ekékre bizza.

A kiscgazda fogatartása tehát egyenesen korlátozza a termelést, épen úgy, mint a szabad mozgás lehetőségének hiánya akadályozza azt.

Ez az óriási nemzeti erővesztés megmenthető tehát, ha a fogyasztási gócpontoktól kiindulván, mezőgazdasági termelésünk fokozása érdekében legelső sorban a munkások, a termelők és a termények szabad mozgását biztosítjuk, azaz, ha arra törekszünk, hogy a termelők minden nagyobb beruházás nélkül, egyszerűen a rendelkezésükre álló munkaerőnek teljesebb és belterjesebb kihasználásával és a meglévő csekély, vagy a lehető felszerelés beszerzése arán fokozhassák a termelést.

Hogy ez nem elmélet és nem hangzatos jelszó, hanem valóság, arról nemcsak saját hosszú gyakorlatom alatt győződtem közvetlenül meg, hanem azt megdönthetetlen bizonyossággal élő példaképen mutatja az „Alföldi Első Gazdasági Vasut“ ma is. És ezért — Istennek hála — még a külföldre sem kellett mennünk! Sőt, amikor azt Boros Béni az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak halhatatlan nevű elnök-igazgatója 23 év előtt építette, ennek híre a világ minden tájára elrepült úgy, hogy a kalmárszellemlü külföldi nagyobb vállalatok anynyira érdeklődtek ez iránt, a magyar eredetű, gazdasági célú, motoros kis vasut iránt, hogy szakértő kiküldöttöket — legelsőben is Ausztráliából, azután Kelet-Afrikából, Jáva szigetéről, Japánból, majd a németek, svédok és Európa legelőrehaladottabb országaiból — annak tanulmányozására indították utnak. És ezt a világon mindenütt — a németek még a dombvidéken is — meghonosították. Egyedül itthonmaradt — mint Löherer könyvében nagyon találcán mondja — véka alatt a világosság.*)

Ugyan az ületi szellemmel megáldott néhány nagyobb birtokos és bérlő, meg az ipari és gyári vállalatok hamar felismerték e vasutak nagy jelentőségét és azt termelésük fokozásának szolgálatába állították, ezek azonban a cukorgyárak vonalaitól eltekintve javarészen magánérdekeket szolgáltak és a köznézőpontjából csak közvetve vehetők figyelembe. De fel nem ismerték annak életrevalóságát és óriási jelentőségét, sem szerencsétlen országunk rideg kormányzóhatalma, sem lomha közigazgatásunk, de még a hagyományaikhoz görccsen ragaszkodó és ebben tespedő városaink

*) L. Löherer Andor. A többtermelés nemzeti reorganizációja.

sem. annál kevésbé tehát ezek maradi vidékei. Pedig a kis vasutak a háboru tüzpróbáját is kiállották és itt is valóban pótolhatatlan szolgálatokat teljesítettek.

Most tehát kormányzatunk egyik nagyon sürgős feladata lenne, ezt a hadifelszerelést megkaparintani és mezőgazdaságunk termelésének fokozása érdekében gyümölcsöztetni.

Felhívás a harmadik részgálc kiváltásra. A városi számvevőség felhívja a debreceni szőlősgazdákat, hogy a harmadik permetezéshez szükséges részgálcra az utalványok kiosztása f. hó 23-án, azaz szerdán kezdetét veszi. (Városháza, emelet 17. sz.)

Csak lóvásár lesz. Mint a mezőrendőrkapitányság közli, a 24-ére, csütörtökre hirdetett állatvásár csak részben tartatik meg, mert a baromvásár, a fellépett száj- és körömfájás miatt elmarad.

A német termés. A német nemzeti megújulásnak számos reménye fűződik az idei termés eredményéhez és az aratás idejére fontos fordulatot várnak azok, akik biznak a német nép életösztönének csilhatatlanságában. A német vetések állásáról szóló jelentés közli, hogy Németország termése általában sokkal jobb, mint a múlt évi, különösen pedig a buzatermés kiűnő Rozs, mütrágya hiánya következtében csak közepes. (Wien Tel. Comp.)

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* Tisza Karola ma játssza a Cigányprimás operettben, melynek sikere ma általános beszéd tárgya.

* Pethes Imre vendégjátéka. A Nemzeti színház kiváló művésze, hétfőn a Vasgyáros színműben, kedden és szerdán a Császár és komédiásdráma újdonságban vendégszerepel. A Császár és komédiás, mely Budapesten szenzációs sikert aratott ez alkalommal kerül bemutatásra a Vigszínházban. Jegyelővét.

* A megváltás (Redenzione) Mária Magdolna élete és üdvözlése. Ma utoljára mutatja be az Uránia ezt a grandiozus filmet, a 7 és 9 órás előadásokat a Szent László dalegylet vegyes énekkara kíséri.

* Judex IV. Ma utoljára az Apollóban. Az Aranybika moziban a „Századok legendái” című öt felvonásos tragédia a nagy francia forradalom idejéből.

* Hétfőn a mozgósínházak a következő műsorokat mutatják be: Az Urániában „A bestia” című öt felvonásos kalandor történet (csak 16 éven felüliek nézhetik) a főszerepben Hans Mierendorf. Az Apollóban: „Egy dollárkirálynő kalandjai V.” a befejező ötödik rész „Matt” amerikai kalandor történet 6 felvonásban.

Hentes mesterek figyelmébe!

Felkérem az összes mestereket, hogy vasárnap, d. e. fél 11 órakor az ipartestület helyiségében tartandó szakosztályi ülésen — tekintettel arra, hogy a megjelenés minden hentes mesternek érdeke, — okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Elzárt területről való sertésbehozatal ügye, előjárásági rendes és póttag jelölése. NAGY Lajos szakosztályi elnök.

Konyári Sóstófürdő

több mint 200 éves szikós gyógyfürdő

állandóan nyitva.

Csuz, reuma, köszvény elsőrendű gyógyhelye, gyönyörű park, kitűnő kósz, tiszta szobák. AZ IGAZGATÓSÁG

APOLLO

Vasárnap

Judex

„új megbízatása”.

Az egyszemű

Kalandordráma 6 felvonás

Főszereplő: René Cresté

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

URANIA

Vasárnap

Olasz filmremek.

A megváltás

(redenzione)

Magdolnai Mária élete.

Misterium 6 felvonásban Szent László nagy vegyes kara énekel a 9 órai előadáson.

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor

ARANY BIKA MOZI

Vasárnap

Századok legendája

Tragédia 6 felvonás.

Főszereplő: Lini Pelegrini.

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.

Gallért

kézelőt tükörfényvel mos, vasal felelősséggel 1 darab 1 korona 20 fillér

Wacha Róbert

Egyetemi hallgatók, — gőzmosó tisztító ruhafestő tisztviselők 5 százalékos gyára Debreczen. engedélyt kapnak. SIMONFFY-UTCA 55.

FONTOS!

Mindenkinek tudni kell!

A „RECORD” gép és gyorsírószakiskolát átvettük és több új rendszerű gépekkel felszerelve tovább vezetjük. Különórak és csoportos tanfolyamok egy ezekről. mint a kereskedelmi tananyagból megfelelő szak-erő vezetése mellett. Beiratkozás minden nap a ref. püspöki palotában levő iskolába. Két hetenkint új tanfolyam kezdődik. Tandíjak: Gépírási 1 óra 40, korona, Gyorsírás 1 óra 60 korona, Keresk. tanf. 1 óra 50 korona. Igazgatóság.

Meghívó

A Siketnémákat Gyámolító Egyesület e hó 20-án, (vasárnap) délután 4 órakor a siketnéma intézet tanácstermében közgyűlést tart, melyre az egyesület tisztelt tagjait ezen- nel meghívom s megjelenésüket kérem.

TÁRGY:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
2. Jelenés az egyesület s az intézet állapotáról.
3. A felügyelőbizottság jelentése a pénztár megvizsgálásáról, a jövő évi költségvetés előterjesztése.
4. Az egyesület igazgatótanácsának s felügyelőbizottságának választása.
5. Esetleges indítványok tárgyalása.

Debreczen, 1920. június 12.

Pákozdy Sándor s. k. alispán, h. elnök.

Aratógéptulajdonosoknak

azonnali szállításra ajánl méltányos árban elsőrendű kéveköztisztítót, mindennemű aratógéppalkatrész, fűkaszalórészeket

Ráhmer Sándor

mezőgazdasági géppraktára Debreczen, Piac-u. 43.

Ugyanott aratógépek szakszerű javítása felvállaltatik. Szakavatott szerelők a gazdaközönségnek állandóan rendelkezésére állanak

Eladó kisbirtok

a hosszupályi köves uton 12 kat. hold aljas barna homok tanya nélkül eladó, Dezső László Maróthy-utca 19. szám.

PALLAS vegyészeti laboratórium

ajánlja legmegbízhatóbb minőségű készítményeit:

„PALLAS” szájvizet, mely teljesen pártatlan, fogja a csészéig, 100% tisztaságú.

„PALLAS” sósborszeszt, békéltető, fogva egy külső mint bejőő használatra kiválóan alkalmas hárszer.

„PALLAS” cipőkrémet fekete és sárga színekben, vízmentes készítmény, a bőrt ápolja és tükörfényesre teszi. Azonkívül: Schampang-Water Bay rumát, mely a fej mosására a legjobb szer. A koppa képződést megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, üdít.

Dr. Heider előiratu fogporát: zmes- kis és nagy dobozban. Hőfőhérré teszi a fogat és kellemes szájíz ad.

Közkedvelt magyar bajuszpedrojt, fekete és barna színekben.

Kiváló minőségért garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratórium DEBRECEN, Zápolya-utca 8. szám.

20808—1920. éln.

Rendszeres élesztő utalás.

Felhívás a kereskedőkhöz és intézményekhez.

A város közönsége ellátására heti 12 mázsa rendszeres és állandó élesztő kontingenst sikerült kieszközölni. Ez a mennyiség minden második napi négy mázsa tételekben kerül leszállításra s a leszállítás folytonossága a gyártási lehetőségekhez képest biztosítottak látszik. Ezt az élesztő kontingenst a Hangya szövetkezet kapja s onnan a legitim kereskedelem útján hatósági felügyelet és ellenőrzés mellett kerül forgalomba. A jövőben tehát azok a kereskedők, akik élesztő eladással eddig is foglalkoztak s a jövőben is foglalkozni kívánnak, a vevőkörük arányában őket megillető élesztő mennyiséget a Hangyától fogják kapni. A pékek cukrászdák, csoportok, fogyasztási szövetkezetek, üzemek, intézmények, — amelyek az élesztőt eddig is közvetlenül az élesztő nagykereskedőtől nagybani eladási áron kapták, — s azok, amelyeket ez a kedvezmény jogosan megillet, az élesztőt ugyancsak a Hangyától fogják kapni ugyanolyan áron, mint a viszonteladással foglalkozó kereskedők.

Felhívom a fentiek szerint érdekelt kereskedő cégeket, intézményeket és vállalatokat, amelyek rendszeres és folytonos heti élesztő kiutalást kívánnak, hogy ebbeli igényüket a Hangya Rózsa-utcai üzletében június hó 26-án szombaton esig szóval és levélben jelentsék be. Késve érkező jelentésekre nem várunk. A bejelentésbe az igénylő nevét és cégét s azt kell belefoglalni, hogy a bejelentő hány kiló élesztőt igényel hetenként s hol van üzlete, vagy tetepe (utca, házszám). Azt a mennyiséget, amely a heti 12 mázsból a Hangya által az igénylők részére hetenként és rendszeresen kiadandó lesz, az érdekeltek meghallgatásával a hatóság állapítja meg. A kereskedők, intézmények, vállalatok a részükre kiutalt élesztőt vevőközönségük számára minden további korlátozás nélkül adják tovább.

A fentiekben ismertetett elosztási rendszert csak addig kívánom fenntartani, amíg a gyártási nehézségek megszűnése s ennek folytán a szabad verseny minden hatósági beavatkozást feleslegessé teszi

Debreczen, 1920 június 19.

A polgármester helyett: ZÖLD tb. tanácsnok.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM.

Alapították: 1868. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kitélig. TELEP: Homokkert, Hid-utca 8. szám.

Ha olcsó és izléses

virágcsokrot, kosárat, koszorút akar az vásároljon kizárólag

Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a leg-olcsóbb gyári árban.

Napszamosokat Asszonyokat Gyerekeket

felvesznek

Egyetem építkezésénél

NAGYERDŐN

Árverési hirdetmény

1920. június hó 20-án, délután 3 órakor dr. Lintner Sándor debreczeni kir. közjegyző hivatalos helyiségében (Piac-utca 46.) különböző műtárgyak (szobrok, képek, vázák, perzsa szőnyegek, kézimunkák, díszműtárgyak) nyilvános árverésen nevezett közjegyző közbenjöttével eladhatók.

A vételár és vételi illeték készpénzben azonnal fizetendő.

Az elárverezendő műtárgyak az árverés napján délelőtt 9 órától kezdve ugyanott megtekinthetők.

A „Hangyánál“

kapható kocsz 110 koronáért mázsánként, talpbőr, löschewraux és borjubőr, néhány pár női strapa cipő blokk nélkül, ablaküveg juh turó kg.-ja 70 K, köles, méz kg.-ja 120 korona, ecet, só és gyufa jegy nélkül, kénpor, burgonya és sárga kristály cukor. — Baby vászoncipők blokk nélkül. A gyapju átvétel minden kedden történik akisállomás mellett.

Eljárószolgát

keresek „Iparos Kö be“. Lakást, fizetést kap. Bővebb felvilágosítás Csapó-utca 48. szám Biczó elnöknel.

Cukorborsó

hüvelyes, naponta d. e. 7-től 12-ig és d. u. 3-tól 6 óráig nagyobb mennyiségben is kapható **kilogrammonként 5 koronáért** és Vajbáb kilogrammonként 8 koronáért a Macsi uradalom Hatvan-utca 1. szám alatti zöldségüzletében és Fegyverházy János Piac utca 65. szám alatti fűszer és csemege üzletében.

Házvevők!

De különösen pékek vagy akiknek üzlethelyiségre, vagy rögtön beköltözhető lakásra és teljes egészében szabad levegőre van szükségük, ragadják meg a kedvező alkalmat!

Eladó ház, rögtön beköltözhető lakással, azonnal átvehető üzlethelyiséggel és rögtön átvehető sütődével (pék-műhellyel) egész udvarral, hol sertést lehet hizlalni, baromfit lehet tenyészteni stb., mert a város alatt, igen forgalmas helyen fekszik hatalmas telekkel.

Hirtelen közbejött családi viszonyok miatt azonnal eladó.

Ára 220 ezer korona.

Komoly érdeklődők részére készpénzzel nyújt bővebb felvilágosítást az ezen ingatlan felett rendelkező NAGY LAJOS Országos Adásvételi Vállalat irodája Veres-utca 9. szám alatt.

Hivatalos órák állandóan egész nap!

Kollégiumi házak árverése.

A debreczeni református kollégium tulajdonát képező:

Egyház-tér 11. sz. ház négyszázezer K. Vár utca 12. sz. ház egyszázezer K. Egyház-tér 4. sz. ház kétszázézer K. Széchenyi-utca 27. sz. ház kétszázézer K. Széchenyi-utca 29. sz. ház kétszázézer K. kikiáltási ár mellett f. év június hó 30-án, délután 3 órakor a kollégium kitanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árve ésen és írásbeli zártajánlati verseny útján elfognak adni. A két Széchenyi utcai házra együtt is tehető ajánlat. Bővebbet a kollégium számvevői és ügyészi hivatalában megtekinthető árverési feltételek tartalmazzák. Varga Pál, kollégiumi számvevő. Dr. Kőrösi Kálmán, kollégiumi ügyész.

Eladó ingatlanok

Kossuth-utcai temető mellett 4 hold lucernás és veteményes, 2 szobás lakás, melléképületekkel, továbbá vágóhid mellett 2641 négyszögöl bekerített pusztai telek eladó Dezső L. Maróthy-utca 19. sz.

387—1920.

Árverési hirdetmény

Zemplénagárd község képviselőtestületének 1920 évi június hó 13-án kelt határozata alapján közzhírre tesszük, hogy a község tulajdonát képező és Zemplénagárd határában fekvő mintegy 12 kat. hold területű gyümölcsös kertnek folyó évi összes termése 1920 évi július hó 1 (első) napján délelőtt 9 órakor a körjegyzői hivatal helyiségében tartandó nyilvános árverésen elfog adni. (Kikiáltási ár 50.000 K.)

A gyümölcsös kert, (melynek termése általában 600 q., szilvában 200 q., körteben 30 q. és barackban 3 q. összesen 833 métermázsára becsültetett) bármikor megtekinthető, az árverés részletes feltételei a körjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Zemplénagárd, 1920 június 14.

Nemes,
körjegyző.Orosz Ferenc,
bíró.

Speciel Irógép-javító műhely!!

Van szerencsénk T. üzletfeleink tudomására hozni, hogy irógép nagy javító műhelyünket a Record gépiró iskolával összevonva a ref. Püspöki palotában megnyitottuk, ahol a szakiskola vezetésén kívül az összes rendszerű irógépek, számoló és National pénztárgépek szakszerű javítását jótállás mellett vállaljuk. Új és használt gépek vétele és eladása. Irógépek, kellek és alkatrészek állandóan raktáron.

Szabó Zoltán és Társa

irógépvállalata és Record gépiró iskolája.
Debrecen, ref. püspöki palota.

GŐZMALOM

felállításához 25 PH gőzgép teljesen üzemképes azonnali átvételre eladó.

Dezső László irodája Maróthy-utca 19. sz. alatt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy
takarógép kéveköti eladó.
Kigyó-u. 36.

Jókarban
levő karikahajós varrógép
eladó. Cim a kiadóban.

Falusi uri lakást
keresek 3-5 szobást belsőséggel esetleg szántófölddel. Megvenném vagy kibérelném. Ajánlatok a Hajdúföldhöz küldendők „Pensió“ jellegre.

Tanyára
ügyes házvezetőnő keresetlik, ki a főzést is elvállalja; ugyanezen tanyára szobaleány is keresetlik. Értekezhetni Miklós-utca 45. szám

Debreczeni

Gazdák Bankja részvénytársaság, Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megörzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bank-ügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Zongorázni

tanítók szünetében biztos siker mellett. Cim a kiadó-hivatalban.

PANNÓNIA GARAGE.

PIACZ-UTCZA 42. SZ.

Autó-motor és gépalkatrész készítés és javítás. Autogép-heggesztés. Gummivulkanizálás. Fogaskerékmarás.

Bélyeggyűjárs véső-intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Vecsey Antal

vizsgázott fogtechnikus
Szent Anna-utca 6. szám.
FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Finom tisztí zubbonyok. Bricses és vászon pautallók. Fekete ezalon nadrágok. Bocskai sapkák. Női gummiköpenyek készen vagy mérték után legolcsóbban kaphatók.

Katonai egyenruhák

tavaszi öltönyök mérték után, vagy fordítások a legolcsóbban és csinosan készülnek

PISKOLTY PÉTER

uri szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek raktára.

Koros Sándor

férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

Műorás, Bodegus-utca.

FÖLDMUNKA elvégzésére

kubikusok

felvétetnek az „Egyetem Építkezésénél“ Nagyerdőn.

Eladó házak: Péterfián 5 szobás, Rákóczi-u. 5 szobás, Hatvan-utcán 7 és 5 szobás és Faragó-utcán 6 szobás családi ház eladó, Dezső László irodája Maróthy György-utca 19.

Kovács és Kazánszenet, Akác műfat, Romancementet, Tüzifát vagon-tételben és métermázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Oreszt tűzifa és szénkereskedő Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén. Vidéki rendelést is eszközölök.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLL. R.-T.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremet és szappant használjon!

PARFUMOK prima minőségűek, Pipere szappanok. Mindenféle pipereolajok, kószerek, irrigátor felazerolek, gummi áruk, GAZDASÁGI CZIKKEK, kreolin stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

GYÁSZESZETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.

Hol temetéseket a leggyorszerűbbtől a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközöltenek. Exhumálást és hullaszállítását vállalunk. Koszorúk választékban.